

בְּמָה דְאֵתְּ אָמַר, (ויקרא ה) וְהִתְוֹדָה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיךָ,
עָלֶיךָ דַּיִיקָא. וְעַל דָּא חֵלֶת מַצּוֹת וְגו'. וְחֵלֶת מַצּוֹת,
הָא אוּקְמוּהָ, וְעַל מַה אֲתֵיָא. מַצַּת וְחֵלֶת פְּתִיב
חֶסֶר, בְּגִין דְּחָטָא עָלֶיךָ.

תָּאֲנִי רַבִּי חֵיָא, פְּתִיב עַל זְבַח תּוֹדַת שְׁלָמוֹ, דָּא
שְׁלִימוֹ דְּכֻלָּא. שְׁלָמוֹ: תְּרִי. תּוֹדָה,
אֲתֵי־דַע. אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה, תּוֹדָה יְדִיעַ, שְׁלָמוֹ
מַהוּ תְּרִי. אָמַר לִיה, תְּרִין וָוִין, וְ"ו דְּהֵי־נֹו שְׁלָמוֹ,
שְׁלָמָא דְּכֻלָּא.

אָמַר רַבִּי יֶצְחָק, תּוֹדַת שְׁלָמוֹ, דְּאֲטִיל שְׁלָמָא
בְּכֻלָּא, וְאֲתַעַר רַחֲמֵי בְּכֻלְהוּ עֲלָמוֹן. תּוֹדַת
שְׁלָמוֹ, רַבִּי יוֹסִי אָמַר, הָא דְּאָמַר רַבִּי חֵיָא שְׁפִיר,
דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל אֲתַבְּרָכָא מֵאֵינוֹן תְּרִי, דְּאֵינוֹן
שְׁלָמָא דְּכֻלָּא. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, לָחֶם חָמִץ הָא יְדִיעַ,

לשון הקודש

תּוֹדָה, נודע. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, תּוֹדָה
יְדוע. שְׁלָמוֹ לָמָּה זֶה שְׁנַיִם? אָמַר לוֹ, שְׁנֵי
וָוִיִּם, וְ"ו שְׁהֵינֹו שְׁלָמוֹ, הַשְּׁלוֹם שֶׁל הַכֹּל.
אָמַר רַבִּי יֶצְחָק, תּוֹדַת שְׁלָמוֹ, שְׁמַטִּיל
שְׁלוֹם בְּכֹל, וּמִתְעוֹרְרִים רַחֲמִים בְּכֹל
הָעוֹלָמוֹת. תּוֹדַת שְׁלָמוֹ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
מַה שְׁאָמַר רַבִּי חֵיָא – יָפָה, שְׁכַנְסַת
יִשְׂרָאֵל מִתְבְּרַכַת מֵאוֹתָם שְׁנַיִם, שְׁהֵם

תּוֹדָה יִקְרִיבֵנוּ וְהִקְרִיב עַל זְבַח הַתּוֹדָה
וְגו'. מַה זֶה אוֹמֵר? כִּמוֹ שְׁנַאֲמַר, (שם ה)
וְהִתְוֹדָה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיךָ. עָלֶיךָ דְּוָקָא.
וְעַל זֶה חֵלֶת מַצּוֹת וְגו'. וְחֵלֶת מַצּוֹת,
הֲרִי פְּרֻשָׁה, וְעַל מַה בָּאָה? מַצַּת וְחֵלֶת
כְּתוּב חֶסֶר, מִשּׁוֹם שְׁחָטָא עָלֶיךָ.
שְׁנָה רַבִּי חֵיָא, כְּתוּב עַל זְבַח תּוֹדַת
שְׁלָמוֹ, זֹו שְׁלָמוֹת הַכֹּל. שְׁלָמוֹ – שְׁנַיִם.

וְהָא אֶתְמַר בְּמָה דְהוּה תַּטָּא, בְּךְ הוּה מְקָרַב
בְּהוּא גּוֹנָא מִמֶּשׁ.

תָּא תָּוִי, חֵלֶת מִצַּת חָסֵר, בְּמָה דְאֶתְמַר בְּלוּלוֹת
בְּשֶׁמֶן וִרְקִיקֵי מִצּוֹת מְשׁוּחִים בְּשֶׁמֶן. לְמַאי
קָא רְמִיזָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תָּוִי אֵינוֹן (בראשית
א) לְהַט הַחֶרֶב הַמַּתְהַפֶּכֶת וְגו'. בְּגִין דְּכִלְהוּ אֶתְמַנּוּ
עַל אֶרְחִייהוּ דְּבְנֵי נָשָׂא, עַל אֵינוֹן דְּעַבְרִין עַל
בְּקוּדֵי אֹרִייתָא, וְעַל דָּא כִּלָּא סֵלַת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן,
לְאִמְשָׁבָא מְשַׁח רַבּוֹת מֵאַתֵּר עֲלָאָה לְתַתָּא,
וַיִּתְבָּרְכוּן בְּלָהוּ בְּחָדָא, מֵהוּא מְשַׁח רַבּוֹת קַדְשָׁא.

וְדָא הוּא יִין לְנֶסֶד, וְהָא אֹקִימְנָא רְבִיעִית תְּהִין.
וְאַתֵּר חַד (ס"א תל"י) מְלִי יִין וְשֶׁמֶן וּמִים לְנֶסֶד,
וְהָא אֹקִימְנָא מְלִי, מִים לְאִשְׁקָאָה גְּנֻתָא, וְכֹל
אֵינוֹן נְטִיעוֹן. וְעַל דָּא, אֵית מִים וְאֵית מִים. יִין,

לשון הקודש

אָדָם, עַל אוֹתָם שְׁעוֹבְרִים עַל מִצְוֹת
הַתּוֹרָה, וְעַל בֶּן הַכֹּל סֵלַת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן,
לְהַמְשִׁיךְ שֶׁמֶן מִשְׁחָה מֵהַמְּקוֹם הָעֲלִיוֹן
לְמַטָּה, וַיִּתְבָּרְכוּ כֻלָּם בְּאַחַד מֵאוֹתוֹ שֶׁמֶן
מְשַׁחַת קַדְשׁ.

וְזָהוּ יִין לְנֶסֶד, וְהָרִי בְּאַרְנוּ רְבִיעִית
הַהִין. וּמְקוֹם אַחַד (תל"י) מְלִא יִין וְשֶׁמֶן
וּמִים לְנֶסֶד, וְהָרִי בְּאַרְנוּ אֵת הַדְּבָרִים,

הַשְּׁלוֹם שֶׁל הַכֹּל. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, לְחַם
חֶמֶץ הָרִי יְדוּעַ, וְהָרִי נִתְבָּאֵר, כְּמוֹ שֶׁהִיָּה
חֶטָּא, בְּךְ הוּה מְקָרִיב בְּאוֹתוֹ גּוֹן מִמֶּשׁ.
בַּא רָאָה, חֵלֶת מִצַּת חָסֵר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
בְּלוּלוֹת בְּשֶׁמֶן וִרְקִיקֵי מִצּוֹת מְשׁוּחִים
בְּשֶׁמֶן. לְמָה זֶה רוּמָז? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
הָרִי הֵם (בראשית א) לְהַט הַחֶרֶב הַמַּתְהַפֶּכֶת
וְגו'. מְשׁוּם שֶׁכֻּלָּם הִתְמַנּוּ עַל דְּרַכֵּי בְּנֵי

אֵית אַתֶּר דְּאִיהוּ טוֹב, וְאֵית אַתֶּר דְּאִיהוּ לְאַעֲנִישָׁא
דְּאִיהוּ דִינָא.

עַל דָּא, מָאן דְּחָמֵי יַיִן בְּחֵלְמִיה, אֵית לְמָאן דְּאִיהוּ
טַב, וְאֵית לְמָאן דְּאִיהוּ דִינָא. אִי תִלְמִיד חָכָם
הוּא, בְּתִיב (תהלים קד) וַיַּיִן יִשְׂמַח לֵבִב אֲנוּשׁ.
וּבְתִיב (שיר השירים א) פִּי טוֹבִים דוֹדֵךְ מִיַּיִן, וְדָא הוּא
יַיִן דְּמִנְטָרִי, דְּחָדִי לְכֹלָא. וְאִי לָא, (משלי לא) תִּנּוּ
שִׁכָר לְאוּבַד וַיַּיִן לְמָרִי נֶפֶשׁ. אֵית יַיִן אַחֲרָא דְּאִיהוּ
דִינָא. וְעַל דָּא, יְאוּת לְקַרְבָּא אֱלִין מְלִין בְּקַרְפְּנִיה,
בְּגִין דְּיִתְעַבֵּר דִינָא, וַיִּתְעַר רַחֲמֵי. אַעֲבַר יַיִן, וְאִיִּתִי
יַיִן, וְכֵן בְּכֹלָא.

וְשָׁמֶן לָא אַעֲדִי מְקַרְפְּנִיה לְעֵלְמִין, בַּר מִמְּנַחַת
קַנְאוּת דְּבְתִיב, (במדבר ה) לֹא יִצּוֹק עָלָיו שָׁמֶן
וְגו'. דְּהָא חָכָא לָא בַעֲיָא רַחֲמֵי, דְּהָא כֹּלָא דִינָא.

לשון הקודש

הכל. ואם לא - (משלי לא) תִּנּוּ שִׁכָר
לְאוּבַד וַיַּיִן לְמָרִי נֶפֶשׁ. יש יין אחר שהוא
דין, ועל כן נָאָה לְהַקְרִיב אֶת הַדְּבָרִים
הַלְלוּ בְּקַרְפְּנוֹ, בְּדִי שִׁיעֵבַר הַדִּין
וַיִּתְעוּרְרוּ רַחֲמִים. עוֹבֵר יַיִן וְכָא יַיִן, וְכֵן
בְּכֹל.

וְשָׁמֶן אֵינוֹ סֵר מְקַרְפְּנוֹת לְעוֹלָמִים, פֿרשֿת
לְמַנְחַת קַנְאוּת, שְׂכֵתוֹב (במדבר ה) לֹא יִצּוֹק
עָלָיו שָׁמֶן וְגו'. שְׂחָרִי כָּאֵן לָא אֲרִיכִים

מִים לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן וְאֶת כָּל אוֹתָן
הַנְּטִיעוֹת. וְעַל כֵּן, יֵשׁ מִים וְיֵשׁ מִים. יַיִן,
יֵשׁ מְקוֹם שֶׁהוּא טוֹב, וְיֵשׁ מְקוֹם שֶׁהוּא
לְהַעֲנִישׁ, שֶׁהוּא דִין.

עַל כֵּן, מִי שְׂרוּאָה יַיִן בְּחֵלּוּמוֹ - יֵשׁ לְמִי
שֶׁהוּא טוֹב, וְיֵשׁ לְמִי שֶׁהוּא דִין. אִם
תִּלְמִיד חָכָם הוּא, כְּתוּב (תהלים קד) וַיַּיִן
יִשְׂמַח לֵבִב אֲנוּשׁ. וְכְתוּב, (שיר א) טוֹבִים
דְּדִידֵךְ מִיַּיִן. זֶהוּ יַיִן הַמְּשַׁמֵּר שְׂמֵשֶׁמֶת אֶת

וְכַתִּיב, (במדבר ה) וַצָּבְתָהּ בְּטִנָּה וְנִפְלְהָ יִרְכָּהּ.
 וְכַתִּיב (במדבר ה) יִתֵּן יי' וְגו', וְעַל דָּא וְזֹאת תּוֹרַת זְבַח
 הַשְּׁלָמִים אִם עַל תּוֹדָה יִקְרִיבֶנּוּ.

רַבִּי חֲזַקְיָה הָוָה יְתִיב קָמִיָּה דְרַבִּי יִצְחָק, קָמוּ
 בְּפִלְגוֹת לִילִיָּא לְמַלְעֵי בְּאוּרֵייתָא. פְּתַח רַבִּי
 יִצְחָק וְאָמַר, (תהלים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יי' כָּל עַבְדֵי
 יי' וְגו', הֵאֵי קָרָא הָא אוֹקְמוּנָה חֲבַרֵיָּא, וְהָא אֶתְמַר.
 אֲבָל הֵאֵי שְׁבַחָא הוּא דְכָל אֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא.
 וּמֵאֵן אֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא. אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי
 בְּאוּרֵייתָא, וַיִּדְעִין לִיַּחְדָּא שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּדָקָא
 יְאוּת. וְשְׁבַחָא דְאֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, אֵינּוֹן דְּקִיּוּמִין
 בְּפִלְגוֹ לִילִיָּא לְמַלְעֵי (דף י"ג ע"א) בְּאוּרֵייתָא וּמִתְדַבְּקֵי
 בָּהּ בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, לְשַׁבְּחָא לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּמִילֵי דְאוּרֵייתָא.

לשון הקודש

פְּרִשְׁוֵהוּ הַחֲבָרִים וְהָרִי נִתְפָּאֵר, אֲבָל
 הַשְּׁבַח הַזֶּה הוּא שֶׁל כָּל בְּנֵי הָאֱמוּנָה, וּמִי
 הֵם בְּנֵי הָאֱמוּנָה? אוֹתֶם שְׁמִשְׁתַּדְּלִים
 בַּתּוֹרָה וַיִּדְעִים לִיַּחַד אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ
 בְּרִאוּי. וְהַשְּׁבַח שֶׁל אוֹתֶם בְּנֵי הָאֱמוּנָה,
 אוֹתֶם שְׁעוֹמְדִים בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה לְעַסֵּק
 בַּתּוֹרָה וּנְדַבְּקִים בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל לְשַׁבְּחָהּ
 אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּדַבְּרֵי תּוֹרָה.

רַחֲמִים, שְׁהָרִי הַכֹּל דִּין, שְׁכַתּוּב וַצָּבְתָהּ
 בְּטִנָּה וְנִפְלְהָ יִרְכָּהּ. וְכַתּוּב יִתֵּן ה' וְגו'.
 וְעַל זֶה, וְזֹאת תּוֹרַת זְבַח הַשְּׁלָמִים אִם עַל
 תּוֹדָה יִקְרִיבֶנּוּ.

רַבִּי חֲזַקְיָה הָיָה יוֹשֵׁב לְפָנֵי רַבִּי יִצְחָק.
 קָמוּ בַחֲצוֹת הַלַּיְלָה לְלַמֵּד תּוֹרָה. פְּתַח
 רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר, (תהלים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ
 אֶת ה' כָּל עַבְדֵי ה' וְגו'. הַפְּסוּק הַזֶּה הָרִי

תָּא חַיִּי, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ קָם בְּפַלְגוֹת לַיְלִיא
 לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא, וְרוּחַ צְפוֹן אֶתְעַר בְּפַלְגוֹת
 לַיְלִיא, הֵהִיא אֵילָתָא קַיִמָּא וּמְשַׁבְּחָא לִיה
 לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְשַׁעְתָּא דְּהִיא קַיִמָּא, כְּמָה
 אֶלְהִי, וְכְמָה רַבָּנָן, קַיִמִין עִמָּה בְּקַיִמֵייהוּ, וְכִלְהוּ
 שְׂאָרָן לְשַׁבְּחָא לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא.

הֵהוּא מָאן דְּזָבִי וְקָם בְּפַלְגוֹת לַיְלִיא לְמַלְעֵי
 בְּאוֹרֵייתָא, קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶצִּית לִיה,
 כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דְּכַתִּיב, (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִיזִים
 חֲבֵרִים מִקְשִׁיבִים לְקוֹלֶךָ הַשְּׁמִיעֵנִי. וְכָל אֵינּוֹן
 אוֹכְלוֹסִין לְעֵילָא, וְכָל בְּנֵי תוֹשְׁבַתָּא דְּמִזְמָרִין
 לְמֵאֲרִיחוֹן, כִּלְהוּ מְשַׁתְּכֵי בְּגִין תוֹשְׁבַתָּא דְּאֵינּוֹן
 דְּלַעוּ בְּאוֹרֵייתָא, וּמְכַרְזֵי וְאֹמְרֵי, (תהלים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ
 אֶת יְיָ כָּל עַבְדֵי יְיָ. אֶתוֹן בָּרְכוּ אֶת יְיָ. אֶתוֹן שַׁבְּחוּ

לשון הקודש

לְעַסְק בַּתוֹרָה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַשֵּׁב
 לוֹ, כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרוּהָ, שְׁפָתוֹב (שיר ח)
 הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִיזִים חֲבֵרִים מְקַשֵּׁבִים לְקוֹלֶךָ
 הַשְּׁמִיעֵנִי. וְכָל אוֹתָם אוֹכְלוֹסִים שֶׁל
 מַעְלָה וְכָל בְּנֵי הַתְּשַׁבְּחַת שְׁמִזְמָרִים
 לְרַבּוֹנָם, כָּלָם שׁוֹכְכִים בְּשִׁבִיל
 הַתְּשַׁבְּחַת שֶׁל אוֹתָם שְׁעָסְקוּ בַּתוֹרָה,
 וּמְכַרְזִים וְאֹמְרִים: (תהלים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ
 אֶת ה' כָּל עַבְדֵי ה'. אַתֶּם בָּרְכוּ אֶת ה',

בֵּא רָאה, בְּשַׁעָה שְׁאָדָם קָם בַּחֲצוֹת
 הַלַּיְלָה לְעַסְק בַּתוֹרָה וְרוּחַ צְפוֹן
 מִתְעוֹרְרַת בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה, אוֹתָהּ אֵילַת
 עוֹמְדַת וּמְשַׁבְּחַת אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 וּבְשַׁעָה שֶׁהִיא עוֹמְדַת, כְּמָה אֶלְפִים
 וְכְמָה רַבּוֹת עוֹמְדִים עִמָּה בְּמִקּוּמָם,
 וְכָלָם מִתְחִילִים לְשַׁבַּח אֶת הַמֶּלֶךְ
 הַקְּדוּשׁ.

אוֹתוֹ מִי שׁוֹכֵחַ וְקָם בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה

לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא אֲתוּן אַעֲטְרוּ לִיהּ לְמַלְכָּא.

וְהָיִיא אֵיילָתָא מִתְעַטְרָא בֵּיהּ בְּהוּא בַר נֶשׁ,
 וְקָמַת קָמִי מַלְכָּא, וְאָמְרַת חָמִי בְּמֵאי
 בְּרָא אֲתִינָא לְקַמָּךְ, בְּמֵאי בְּרָא אֶתְעֵרְנָא לְגַבְךָ,
 וּמֵאן אֵינּוּן דְּשִׁבְחָא פְּלָא דְלַהוּן קָמִי מַלְכָּא. הָדַר
 וְאָמַר, הָעוֹמְדִים בְּבֵית יִי בְּלִילוֹת. אֵלִין אַקְרוּן
 עַבְדֵי יִי, אֵלִין אֶתְחִזּוּן לְבִרְכָּא לְמַלְכָּא. וּבִרְכָּתָא
 דְלַהוּן בְּרִכְתָּא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קלד) שְׂאוּ
 יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ וּבְרַכּוּ אֶת יִי וְגו'. אֲתוּן אֶתְחִזּוּן
 דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵיכֶם וּבִרְכָּתָא דְעַל
 יְדֵיכֶם בְּרִכְתָּא הִיא.

שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ. מַהוּ קֹדֶשׁ. אֲתַר עֲלָאָה,
 דְּמִבּוּעָא דְנִחְלָא עֲמִיקָא נָפִיק מִנִּיהּ.
 דְכְּתִיב, וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת. וְעֵדֶן הוּא
 דְאַקְרִי קֹדֶשׁ עֲלָאָה, בְּגִין כּוּן שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

עַבְדֵי ה', אֵלוּ רְאוּנִים לְבָרַךְ אֶת הַמֶּלֶךְ,
 וּבִרְכָתֶם בְּרָכָה, וְהוּ שְׁפָתוֹב (ש) שְׂאוּ
 יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ וּבְרַכּוּ אֶת ה' וְגו'. אֲתֶם
 רְאוּנִים שֶׁהַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ יִתְבָּרַךְ עַל
 יְדֵיכֶם, וְהַבְּרָכָה שְׁעַל יְדֵיכֶם בְּרָכָה הִיא.
 שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ. מַהוּ קֹדֶשׁ? הַמְּקוֹם
 הָעֲלִיוֹן שֶׁמֵּעֵן הַנְּחַל הָעֵמֶק יוֹצֵא מִמֶּנּוּ,
 שְׁפָתוֹב וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת. וְעֵדֶן

אֲתֶם שִׁבְחוּ אֶת הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, אֲתֶם
 עֲטְרוּ אֶת הַמֶּלֶךְ.

וְאוֹתָהּ הָאֵילָת מִתְעַטְרַת בְּאוֹתוֹ אָדָם,
 וְעוֹמְדַת לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ וְאוֹמְרַת: רָאָה
 בְּאֵיזָה בֶן בְּאֵתִי לְפָנֶיךָ, בְּאֵיזָה בֶן
 הַתְּעוֹרְרִיתִי אֵלֶיךָ. וּמִי הֵם שֶׁהַשְּׁבַח כְּלוּ
 שְׁלָחֶם לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ? וְחוֹזֵר וְאוֹמַר,
 הָעוֹמְדִים בְּבֵית ה' בְּלִילוֹת, אֵלוּ נִקְרְאִים

וְיָבֵר נֶשׁ דְּעֶבֶד בְּנֵי, וְזָכִי לְהָאֵי, מָאֵי קָא מַכְרִיזֵי
עֲלֵיהֵי. יְבָרְכֵךָ יְיָ מִצִּיּוֹן, אֶת־תְּבָרְךָ לְקוֹדֶשׁ
בְּרִיךְ הוּא, מֵאַתֵּר דְּאַקְרֵי קֹדֶשׁ עֲלָאָה. וְהוּא
יְבָרְךָ לְךָ מֵאַתֵּר דְּאַקְרֵי צִיּוֹן, דְּאֵת וּמִטְרוֹנֵיתָא
תְּתַבְּרָכוֹן בְּחֻדָּא.

כְּמָה דְּזוּוּנָא דְלִבּוֹן הָוָה בְּחֻדָּא לְשִׁבְתָּא לְמַלְכָּא.
כִּךְ מִתְּהוּא אֶתֵר דְּמִתְּבָרְכָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
מִתְּהוּא אֶתֵר יְזַמִּין לְךָ בְּרַכָּאן, הָדָא הוּא דְכְתִיב
יְבָרְכֵךָ יְיָ מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְטוֹב יְרוּשָׁלַם. מָאֵן הוּא
טוֹב יְרוּשָׁלַם. אֵינּוֹן בְּרַכָּאן דְּנִפְקָא לָהּ מִמַּלְכָּא, עַל
יְדֵי דְתִתְּהוּא דְרַגָּא קֹדִישָׁא דְצַדִּיק. וְעַל דָּא, יְבָרְכֵךָ
יְיָ מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְטוֹב יְרוּשָׁלַם, וְכֻלָּא חַד מַלְהָ.

וּרְאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ וְגו', וּרְאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ שְׁפִיר,
מִהוּ שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל, מָאֵי קָא בְעֵי הָכָא

לשון הקודש

כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, מֵאִתּוֹ מְקוֹם יְזַמִּין לְךָ
בְּרַכּוֹת. זְהוּ שְׁכִתּוֹב יְבָרְכֵךָ ה' מִצִּיּוֹן
וּרְאֵה בְטוֹב יְרוּשָׁלַם. מִי הוּא טוֹב
יְרוּשָׁלַם? אִתְּנֵן בְּרַכּוֹת שְׁיִצְאֹת לָהּ
מִתְּמַלְכָּה עַל יְדֵי אִתְּנֵן דְרַגָּת צַדִּיק
הַקְדוּשָׁה. וְעַל בְּנֵי יְבָרְכֵךָ ה' מִצִּיּוֹן וּרְאֵה
בְטוֹב יְרוּשָׁלַם, וְהַכֵּל דְּבָר אֶחָד.

וּרְאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ וְגו', וּרְאֵה בָנִים
לְבָנֶיךָ – יְפָה, מִה זֶה שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל?

הוּא שְׁנַקְרָא קֹדֶשׁ עֲלִיוֹן, מִשּׁוֹם כִּךְ שְׁאֵן
יְדִיכֶם קֹדֶשׁ. וְאָדָם שְׁעוֹשֶׂה בְּנֵי וּוּכְהָ לְזוּהָ,
מִה מַכְרִיזִים עֲלִיוֹ? יְבָרְכֵךָ ה' מִצִּיּוֹן, אֶתְהָ
תְּבָרְךָ אֶת הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא מִמְּקוֹם
שְׁנַקְרָא קֹדֶשׁ עֲלִיוֹן, וְהוּא יְבָרְךָ אִתְּנֵן
מִמְּקוֹם שְׁנַקְרָא צִיּוֹן, שְׁאִתְהָ וְהַגְבִּירָה
תְּתַבְּרָכוֹ בְּאֶחָד.

כְּמָו שְׁהוּוּג שְׁלָכֶם הָיָה כְּאֶחָד לְשִׁבְתָּ
אֶת הַמַּלְכָּה, כִּךְ מֵאִתּוֹ מְקוֹם שְׁמִתְּבָרְכָת

עַל יִשְׂרָאֵל. אֵלֶּא, בְּנִין דְּאַסְגֵי שְׁלָמָא לְעִילָא, דְּכִד
 הוּא זְכִי לְכוּלֵי הָאֵי, אַסְגֵי שְׁלָמָא לְעִילָא וְתַתָּא.
 שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל, סְתָם. וְשְׁלוֹם שְׁבַחָא הוּא דְעִלָּי
 וְתַתָּאי, שְׁבַחָא הוּא דְכָל עֲלָמִין. וּמְלֵי דְאוּרֵייתָא
 אַסְגֵיאוּ שְׁלָמָא בְּעֲלָמָא, דְכְּתִיב, (תהלים כט) יי' עוֹ
 לְעַמּוֹ יִתֵּן יי' יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם.

נֶפֶשׁ כִּי תַחֲטָא. (ויקרא ד) רַבִּי יוֹסִי פִתַּח, (שיר השירים
 ב) עַד שְׁיִפּוֹת הַיּוֹם וְנָסוּ הַצִּלְלִים וְגו', כַּמָּה
 אֵינִי לְהוֹ לְבָנֵי נֶשֶׁא לְאוֹדֵהָרָא מִחוּבֵיהוֹן, דְּלֹא
 לְמַחֲטֵי קָמִי מְאֲרִיהוֹן, דְּהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא כְּרוּזָא
 נָפִיק וְקֹאֲרִי, אֶתְעֵרוּ בְּנֵי עֲלָמָא לְבִיבּוֹ לְקָמִי
 מִלְּפָא קְדִישָׁא. אֶתְעֵרוּ לְאוֹדֵהָרָא מִחוּבֵיכוֹ.
 אֶתְעֵרוּ נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא דִּיהֵב בְּנוּוֵיכוֹ מֵאֲתֵר
 קְדִישָׁא עֲלָאָה.

לשון הקודש

א עד שיפנות היום ונסו הצללים וגו'. כמה יש להם לבני אדם להזהר מחטאייהם שלא לחטא לפני רבונם, שהרי בכל יום ויום יוצא כרוז וקורא: העירו בני העולם את לבכם לפני המלך הקדוש! העירו להזהר מחטאיכם! העירו את הנשמה הקדושה שנתן בתוככם מהמקום העליון הקדוש.

מה צריך כאן על ישראל? אלא משום שמרבה שלום למעלה, שבאשר הוא זוכה לכל זה, מרבה שלום למעלה ולמטה. שלום על ישראל, סתם. והשלום הוא שבהם של עליונים ותחתונים, שבה הוא של כל העולמות, ודברי תורה מרבים שלום בעולם, שפתוב (שם כט) ה' עו לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום.

נֶפֶשׁ כִּי תַחֲטָא. רַבִּי יוֹסִי פִתַּח, (שיר

דְּתַנִּינֵן, בְּשַׁעֲתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אִפִּיק
נִשְׁמָתָא לְנַחְתָּא בְּבִי נָשָׂא, אִסְהִיד בְּה
בְּכַמְה יְעוּדִין, בְּכַמְה קְסִטּוּרִין, בְּגִין לְנִטְרָא פְקוּדוּי.
וְלֹא עוֹד אֵלָּא דְאֶעְבֵּר לָהּ בְּאֶלְפ וְתַמְנִיא עֲלִמִין
לְאִשְׁתַּעֲשָׂע, וְלִמְחִמִי בְּהוּ יְקָרָא דְאֵינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִי
בְּאוּרֵייתָא. (נִבְקָא) וְקִימָא קָמִי מְלָכָא בְּלְבוּשׁ יְקָר,
בְּדִיּוֹקְנָא דְהָאִי עֲלִמָּא, בְּלְבוּשׁ יְקָר עֲלָאָה אִסְתַּכְּלַת
בִּיקְרָא דְמְלָכָא כָּל יוֹמָא, וְאֶעֱטֵר לָהּ בְּכַמְה עֲטָרִין.

בְּשַׁעֲתָא דְמִטִּי זְמַנָּא לְנַחְתָּא לְעֲלִמָּא, עַבְדַּת
מְדוּרָהָא בְּגִנְתָּא דְעֵדוֹן דְאֶרְעָא תְּלָתִין
יוֹמִין, לְמִחְמִי יְקָרָא דְמְאָרִיחוֹן דְּצַדִּיקֵיָא, וְסִלְקָא
לְאִתְרָהָא לְעִילָא, וּבְתַר דָּא נַחְתַּת לְעֲלִמָּא, (דף י"ג
ע"ב) אֶעֱטֵר לָהּ מְלָכָא קְדִישָׁא, בְּשִׁבְעַ עֲטָרִין, עַד
דְּאִתַּת וְעָאֵלַת בְּגוּ גּוּפָא דְכַר נָשׁ. וְכַד אִיהִי בְּגוּפָא

לשון הקודש

עליון מסתכלת בכבוד המלך בכל יום
ומעטר אותה בכמה עטרות.
בשעה שמגיע זמנה לרדת לעולם, הוא
עושה מדורה בגן עדן של הארץ שלשים
ימים, לראות את כבוד רבונם של
הצדיקים, ועולה למקומה למעלה, ואחר
כך יורדת לעולם, והמלך הקדוש מעטר
אותה בשבע עטרות, עד שבאה ונכנסת
לתוך גוף של אדם. וכשהיא בגוף של

אשנינו, בשעה שמוציא הקדוש ברוך
הוא נשמה להורידה לבני אדם, הוא
מעיד בה בכמה יעודים, בכמה ענשים,
כדי לשמר את מצוותיו. ולא עוד, אלא
שמעביר אותה באלף ושמונה עולמות
להשתעשע, ולראות בהם את כבוד
אותם שמשתדלים בתורה. (יוצאת)
ועומדת לפני המלך בלבוש נכבד,
בדמות של העולם הזה, בלבוש נכבד

דְּבַר נָשׁ, וְחַבַּת בְּהֵאֵי עֲלֵמָא, וְאַשְׁתְּדִלַּת
בְּחִשׁוּבָהּ. אֲוֵרִייתָא תּוּחָא עָלָה, וְאַמְרַת, וּמַה כָּל
יִקְרָא דָּא, וְכָל אֲשֶׁלְמוּתָא אֲשֶׁלִּים לְנַפְשָׁתָא מִלְפָּא
עֲלָאָה, וְהִיא חֲבָאֵת קָמִיָּה, נַפְשׁ פִּי תַחֲטָא, מַה
דִּין הוּא דְתַחֲטָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, נַפְשׁ פִּי תַחֲטָא אֶהְדְרָנָא לְקָרָא
עַד שְׂיִפּוּחַ הַיּוֹם, עֵיטָא לְהֵאֵי נַפְשׁ
לְאַזְדַּהָרָא מִחוּבָהּ, וְתִיתּוּב לְאַתְדַּכָּאָה, עַד שְׂיִפּוּחַ
הַיּוֹם, עַד שְׁלֵא יְפוּחַ יוֹמָא דְהֵאֵי עֲלֵמָא, וְיִיתִי
הֵהוּא יוֹמָא תְקִיפָא, דִּיתַבַּע לָהּ מִלְפָּא דִּינָא,
לְנַפְקָא מִהֵאֵי עֲלֵמָא. וְנָסוּ הַצִּלְלִים, דָּא הוּא רִזָּא
בֵּין חֲבֵרֵי יָא דְקָא אָמְרִי, דְבִשְׁעָתָא דְמָטִי זְמָנָא דְבַר
נָשׁ לְנַפְקָא מִן עֲלֵמָא, צוֹלְמָא דְבַר נָשׁ אֶתְעַבַּר
מִנִּיָּה, הָדָא הוּא דְכָתִיב עַד שְׂיִפּוּחַ הַיּוֹם, עַד דְלֵא
יִנְשׁוּף יוֹמָא לְנַפְקָא מִהֵאֵי עֲלֵמָא. וְנָסוּ הַצִּלְלִים,

לשון הקודש

להזכיר מהטעמים ותשוב להטעה - עד
שיפוח היום, עד שלא יפוח היום של
העולם הזה ויבא אותו היום הקשה
שיתבענה המלך דין לצאת מהעולם
הזה. ונסו הצללים - זהו סוד שאומרים
בין החברים, שבשעה שמגיע זמנו של
אדם לצאת מן העולם, צלם האדם
מעבר ממנו. זהו שפנתוב עד שיפוח

אדם והוטאת בעולם הזה ומתעסקת
בהשדף שלה, התורה תמדה עליה
ואמרת: ומה כל הכבוד הזה וכל
השלמות שהשלים לנפש הזו המלך
העליון והיא הוטאת לפניו? נפש פי
תחטא, מה הדין הוא שתחטא?

אמר רבי יוסי, נפש פי תחטא, הורנו
לפנתוב עד שיפוח היום. העצה לנפש הזו

דַּאתְעָבֵר צוֹלְמָא, יְתוּב קָמִי מְאָרִיָּה.
 רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, תִּרְיִן צוֹלְמִין אִיתָ לִיהּ לְבַר נָשׁ
 בַּד אִיהוּ בְקִיּוּמִיהּ, חַד רַבְרָבָא, וְחַד זְעִירָא,
 דְּכִתְיִב הַצְּלָלִים, תִּרְיִ. וְכַד מִשְׁתַּכְּחִי בְחֻדָּא, כְּדִין
 הוּא בַר נָשׁ בְּקִיּוּמִיהּ. וְעַל דָּא, וְנָסוּ הַצְּלָלִים פְּתִיב.
 כְּדִין בְּעֵי בַר נָשׁ לְאַסְתַּפְּלָא בְּעוּבְדוּי, וְלִתְקַנָּא לִזְוִן
 קָמִי מְאָרִיָּה, וַיּוֹדִי עָלֵיהּ. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְרִידָּהּ הוּא
 אֶקְרִי רַחוּם וְחַנוּן, וּמְקַבֵּל לְאִינוּן דְּתַבִּין קָמִיָּה.
 וְדָא הוּא עַד שְׁיִפּוּתֵי הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים, דְּכִיּוֹן
 דְּאִינוּן צְלָלִים מִתְעַבְרִין מִנִּיהּ, וְאִיהוּ תְּפִיס
 בְּקוּלְרָא, תְּשׁוּבָהּ הוּא אַבְל לָא מְעַלְיָא כָּל כְּדָּ
 בְּזַמְנָא דְקָאִים אִיהוּ בְּקִיּוּמִיהּ. וְשְׁלַמְה מְלָפָא
 אֶכְרִיז וְאָמַר, (קהלת יב) וַיִּזְכֹּר אֶת בּוֹרְאֵךְ בְּיָמֶי
 בְּחַוְרוֹתֶיךָ עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ יָמֵי הַרְעָה וְגו'

לשון הקודש

נקרא רחום וחנון, ומקבל את אותם
 ששבים לפניו.

וזהו עד שיפוט היום ונסו הצללים,
 שפיון שאותם צללים עברו ממנו והוא
 תפוס בקולר, זו תשובה, אבל לא כל כד
 מעלה כמו בזמן שהוא עומד בקיומו.
 ושלמה המלך מכריז ואומר, (קהלת
 יב) וזכר את בוראך בימי בחורתיך עד
 אשר לא יבאו ימי הרעה וגו'.

היום, טרם שינשף היום לצאת מהעולם
 הזה. ונסו הצללים, שיעבר הצלם, ושוב
 לפני רבוננו.

רבי אלעזר אומר, שני צלמים יש לאדם
 כשהוא בקיומו, אחד גדול ואחד קטן,
 שכתוב הצללים, שנים. וכשנמצאים
 כאחד, אזי האדם בקיומו. ועל זה כתוב
 ונסו הצללים. אזי צריך אדם להסתכל
 במעשיו ולתקנם לפני אדונו ויודה
 עליהם, משום שהקדוש ברוך הוא

וְעַל דָּא עַד שְׁיַפּוּחַ הַיּוֹם, דְּבָעֵי בַר נָשׁ לְאַתְקַנָּא
 עוֹבְדוּי. דְּכַד מָטוּן יוֹמוֹי לְאַסְתְּלָקָא מִן
 עֲלָמָא, קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא תוֹהֵא עָלֶיהָ, וְאוֹמַר,
 וְנִפְשׁ כִּי תַחֲטָא וְשָׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִי, וְהָא אוֹמִינָא
 לָהּ בְּאוֹמָאָה דְשָׁמֵי דְלֹא לְשַׁקְרָא בִּי, וְאַסְתְּדִית בָּהּ
 כַּד נִתְתַּת לְעֲלָמָא, וְהוּא עַד וּדְאִי, מִכְּמַה זְמַנִּין
 דְאַסְתְּדִית בָּהּ, לְנִטְרָא פְקוּדֵי. בְּגִין כֵּן הוֹאִיל וְכַר
 נָשׁ הוּא עַד, בְּשַׁעְתָּא דִּיתוּב קָמִי מִלְכָּא, אוֹ רָאָה
 אוֹ יָדַע. אוֹ רָאָה, אֵינּוֹן חוֹבִין דְעֵבֶד וְאַסְתְּכַל בָּהּ.
 אוֹ יָדַע בְּבִירוֹרָא דְמַלְכָּה דְעֵבֶר עַל פְּקוּדָא דְמֵאֲרִיָּה,
 אִם לֹא יִגִּיד, אִם לֹא יוֹדֵי עָלְיֵיהּ קָמִי מֵאֲרִיָּה (מ"ה)
 כְּתִיב) כַּד יִפּוּק מֵהָאֵי עֲלָמָא, וְנִשְׂא עֹנּוֹ. וְכַד יִשְׂא
 עֹנּוֹ, הֵיאֵךְ פִּתְחִין לֵיהּ פִּתְחָא, וְהֵיאֵךְ יִקּוּם קָמִי
 מֵאֲרִיָּה, וְעַל דָּא נִפְשׁ כִּי תַחֲטָא כְּתִיב.

לשון הקודש

לפני המלך - או ראה או ידע. או ראה
 אותם חטאים שעשה והתבונן בהם. או
 ידע בברור הדבר שעבר על מצות
 רבונו. אם לוא יגיד - אם לא יודה
 עליהם לפני רבונו (מה כתוב) פשיעא מן
 העולם הזה, ונשא עונו. וכשישא עונו,
 איך יפתחו לו פתח ואיך יעמד לפני
 רבונו, ועל זה נפש כי תחטא כתוב.

ועל זה עד שיפוח היום, שצריך אדם
 לתקן מעשיו. שששמיעים ימיו להסתלק
 מהעולם, הקדוש ברוך הוא תוקה עליו
 ואומר, ונפש כי תחטא ושמעה קול
 אלה, והרי השבעתי אותה בשבועה של
 שמי שלא לשקר בי, והעדתי בה
 בשירדה לעולם, והוא עד ודאי, מכמה
 פעמים שהעדתי בה לשמר מצוותי. לכן,
 הואיל והאדם הוא עד, בשעה שישוב

נֶפֶשׁ כִּי תִחַטָּא. (ויקרא ד) רַבִּי אֲבָא פָּתַח, (תהלים מד) כָּל
זֹאת בְּאַתְנֹו וְלֹא שְׂכַחְנוּךָ וְלֹא שְׂקַרְנוּ
בְּבְרִיתְךָ. כָּל זֹאת בְּאַתְנֹו, כָּל אֱלוֹ בָּאוּ עָלֵינוּ
מִיבְעֵי לִיָּהּ. אֶלָּא כָּל דִּינִין דְּלַעֲיָלָא אָתּוּ עָלְנָא.
וְלֹא שְׂכַחְנוּךָ, וְלֹא אֲנִישֵׁינָא מִלּוּלֵי אוֹרֵייתְךָ. מִכָּאֵן
אוֹלִיפְנָא, כָּל מָאן דְּאֲנִישֵׁי מִלּוּלֵי אוֹרֵייתָא, וְלֹא בְּעֵי
לְמַלְעֵי בְּהַ, כְּאֱלוֹ אֲנִישֵׁי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא
אוֹרֵייתָא כְּלָה שְׂמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּי.

וְלֹא שְׂקַרְנוּ בְּבְרִיתְךָ, דְּכָל מָאן דְּמִשְׁקַר בִּיָּה
בְּהַאי אֵת קִימָא קְדִישָׁא דְּרָשִׁים בִּיָּה, כְּאֱלוֹ
מִשְׁקַר בְּשְׂמָא דְּמִלְכָּא, בְּגִין דְּשְׂמָא דְּמִלְכָּא
אֲתֵרְשִׁים בִּיָּה בְּבַר נֶשׁ. וַיִּקְרָא אַחֲרָא אוֹדֵי בִיָּה
בְּהַאי קְרָא, דְּכִתִּיב, (תהלים מד) אִם שְׂכַחְנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ
וְנִפְרוּשׁ פְּפִינוּ לְאֵל זָר. אִם שְׂכַחְנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ,
כְּמָה דְּאֵת אָמַר וְלֹא שְׂכַחְנוּךָ (וְדָא הִיא אוֹרֵייתָא דְּאִיהוּ שֵׁם

לשון הקודש

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁחֵרֵי כָּל הַתּוֹרָה הִיא
שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.
וְלֹא שְׂקַרְנוּ בְּבְרִיתְךָ, שְׂכַל מִי שְׂמִשְׁקַר
בְּבְרִית הַקְּדוּשׁ הוּוּ שְׂרִשׁוּמָה בּוּ, כְּאֱלוֹ
שְׂמִשְׁקַר בְּשְׁמוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ, מִשׁוּם שְׂשִׁמוֹ
שֶׁל הַמֶּלֶךְ רְשׁוּם בְּאָדָם. וּמִקְרָא אַחַר
מוֹדָה לְכַתוּב הַזֶּה, שְׂכַתוּב (שם) אִם
שְׂכַחְנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ וְנִפְרוּשׁ כְּפִינוּ לְאֵל זָר.

נֶפֶשׁ כִּי תִחַטָּא. רַבִּי אֲבָא פָּתַח, (תהלים
מד) כָּל זֹאת בְּאַתְנֹו וְלֹא שְׂכַחְנוּךָ וְלֹא
שְׂקַרְנוּ בְּבְרִיתְךָ. כָּל זֹאת בְּאַתְנֹו, הָיָה
צְרִיךְ לְהִיזוֹת כָּל אֱלוֹ בָּאוּ עָלֵינוּ אֶלָּא כָּל
הַדִּינִים שְׂלַמְעָלָה בָּאוּ עָלֵינוּ. וְלֹא
שְׂכַחְנוּךָ, וְלֹא שְׂכַחְנוּ דְּבְרֵי תוֹרָתְךָ.
מִכָּאֵן לְמַדְנֹו, כָּל מִי שְׂשׁוּנָה דְּבְרֵי תוֹרָה
וְלֹא רוּצָה לְעַסֵּק בְּהַ, כְּאֱלוֹ שְׂכַח אֵת

אֱלֹהֵינוּ). וּנְפָרוּשׁ בְּפִינוּ לְאֵל זָר, כְּמֵה דְאֵת אָמַר, וְלֹא
 שְׁקָרְנוּ בְּבְרִיתֶךָ. וְכֹלֵא חַד מְלָה. מָאֵי שְׁקָרָא הָכָא.
 דְּפָרִישׁ בְּפִיו לְרִשׁוּתָא אַחְרָא, וּמְשַׁקֵּר בְּהַאי בְּרִית.
 וְעַל דָּא אֲזַרְיִיתָא אַחֲדַת בְּהַאי, דְּכָל מָאן דְּנָטִיר
 הַאי בְּרִית, כְּאֵלוּ נָטִיר אֲזַרְיִיתָא כְּלָה, וּמָאן
 דְּמְשַׁקֵּר בְּהַאי, כְּאֵלוּ מְשַׁקֵּר בְּאֲזַרְיִיתָא כְּלָה.
 תָּא חַזִּי, אַבְרָהָם עַד לָא אֲתַנְגֹּר, הָא לָא אֲתַמַּר
 דְּאִיהוּ נָטִיר אֲזַרְיִיתָא, כִּיּוֹן דְּאֲתַנְגֹּר מַה
 כְּתִיב, (בראשית כו) עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקוֹלִי
 וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמֵרְתִּי מִצּוֹתַי חֻקוֹתַי וְתוֹרֹתַי. וְכֹלֵא כְּגִין
 דְּאֲתַנְגֹּר, אֲתַרְשִׁים בֵּיה רְשִׁימָא קַדִּישָׁא, וְנָטִיר לִיה
 כְּדָקָא יְאוּת, סְלִיק לִיה כְּאֵלוּ נָטִיר אֲזַרְיִיתָא כְּלָה.
 יִצְחָק (דף י"ד ע"א) אֹף הָכִי כְּתִיב, (בראשית יז) וְאֵת בְּרִיתִי
 אָקִים אֶת יִצְחָק. וְעַל דָּא אֲזַרְיִיתָא אֲקָרִי בְּרִית.

לשון הקודש

נֵאמַר שֶׁהוּא שְׁמַר אֵת הַתּוֹרָה. כִּיּוֹן
 שְׁנִמּוּל מַה כְּתוּב? (בראשית כו) עֵקֶב אֲשֶׁר
 שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקוֹלִי וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמֵרְתִּי
 מִצּוֹתַי חֻקוֹתַי וְתוֹרֹתַי. וְהַכֵּל מִשׁוּם
 שְׁנִמּוּל וְנִרְשָׁם בּוּ הִרְשָׁם הַקְדוּשׁ וְשָׁמַר
 אוֹתוֹ כְּרְאוּי, מַעֲלָה עָלָיו כְּאֵלוּ שְׁמַר אֵת
 כָּל הַתּוֹרָה. אֹף בְּיִצְחָק כְּתוּב, (בראשית יז)
 וְאֵת בְּרִיתִי אָקִים אֶת יִצְחָק. וְעַל זֶה
 נִקְרָאת הַתּוֹרָה בְּרִית.

אִם שִׁכְחָנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ, כִּמוֹ שְׁנֵאמַר וְלֹא
 שִׁכְחָנוּךָ (וּזְהִי הַתּוֹרָה שְׂהִיא שֵׁם אֱלֹהֵינוּ). וְנִפְרִישׁ
 בְּפִינוּ לְאֵל זָר, כִּמוֹ שְׁנֵאמַר וְלֹא שְׁקָרְנוּ
 בְּבְרִיתֶךָ. וְהַכֵּל דְּבַר אַחַד. מַה הַשְׁקֵר
 כָּאֵן? שְׁפָרֵשׁ בְּפִיו לְרִשׁוּת אַחְרַת וּמְשַׁקֵּר
 בְּבְרִית הַזֶּה, וְלִכְּן הַתּוֹרָה אוֹחֲזַת בְּזוֹה.
 שְׁכָל מִי שְׁשׁוּמַר אֵת הַבְּרִית הַזֶּה כְּאֵלוּ
 שְׁמַר אֵת כָּל הַתּוֹרָה, וּמִי שֶׁמְשַׁקֵּר בְּזוֹ
 כְּאֵלוּ מְשַׁקֵּר בְּכָל הַתּוֹרָה.
 כֵּאֵל רְאֵה, טָרַם שְׁנִמּוּל אַבְרָהָם הָרִי לֹא

תָּא חַוִּי, יוֹסֵף בְּגִין דְּנָטַר לִיה לְהַאי בְּרִית, וְלֹא
 בָּעָא לְשַׁקְרָא בֵּיה, זָכָה לִיקְרָא בְּהַאי עֲלָמָא,
 וְלִיקְרָא לְעֲלָמָא דְאַתִּי. וְלֹא עוֹד, אֶלְא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲשֵׁרֵי שְׁמִיה בְּגִיּוּתָהּ, דְּכְתִיב, (תהלים פא)
 עֲדוּת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ. וְזָכָה לְבִרְכָתָא דְהַאי עֲלָמָא,
 וּלְבִרְכָתָא דְעֲלָמָא דְאַתִּי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ
 וְגו'. יוֹסֵף בְּגִין דְּנָטַר לְהַאי בְּרִית, זָכָה
 בְּשׁוֹר, דְּאִיהוּ קְדָמָאָה לְקַרְבָּנָא. אָמַר לִיה רַבִּי
 יְהוּדָה, אֵי הָכִי אָמַאי אֲתַבְּרֵךְ בְּמַלְּה דְאִיהִי
 שְׁמַאלָא, בִּימִינָא מִיבְעִי לִיה, דְּהָא כְּתִיב (יחזקאל
 א) וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמַאל. אָמַר לִיה בְּגִין דְּיִגִּין עַל
 חוּבֵי דִירְבָּעִים.

אָמַר לִיה, רָזָא אִזְלִיפְנָא בְּהַאי קְרָא, דְּכִינּוֹן דִּיִּוֹסֵף
 נָטַר לִיה לְהַאי בְּרִית, דְּהַאי בְּרִית אָחִיד

לשון הקודש

שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ וְגו'. משום שיוסף שמר את
 את הברית הזו, זָכָה בְּשׁוֹר, שֶׁהוּא
 ראשון לקרבן. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, אִם
 כֵּן, לָמָּה הִתְבָּרַךְ בְּדָבָר שֶׁהוּא שְׂמַאלָא?
 בְּיָמִין הִיָּה צְרִיךְ, שְׁהֲרִי כְּתוּב (יחזקאל
 א) וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמַאל. אָמַר לוֹ, כְּדִי
 שִׁינּוֹן עַל חֲטָאֵי יָרְבָּעִים.

אָמַר לוֹ, סוּד לְמַדְנֵנוּ בְּכַתוּב הַזֶּה, שְׂכִינּוֹן

פֶּא רָאָה, מִשׁוּם שְׂיֹסֵף שְׁמַר אֶת
 הַבְּרִית הַזֹּאת וְלֹא רָצָה לְשַׁקֵּר בָּהּ, זָכָה
 לְכַבוֹד בְּעוֹלָם הַזֶּה וּלְכַבוֹד בְּעוֹלָם הַבָּא,
 וְלֹא עוֹד, אֶלְא שֶׁהַקּוּדֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הִשְׁרָה אֶת שְׁמוֹ בְּתוֹכוֹ, שְׂכָתוּב (תהלים פא)
 עֲדוּת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ. וְזָכָה לְבִרְכַת הָעוֹלָם
 הַזֶּה וּלְבִרְכַת הָעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתוּב (דברים לג) בְּכוֹר

בְּתַרְיֵן דְּרַגְיֵן, וְאֵינֵנוּ תַרְיֵן דְּרַגְיֵן לְעֵילָא, בְּשִׁמְחָהּ
 אֲתַקְרוּן. וְאוֹלֵיפְנָא בְּפִרְשַׁת פָּרָה אֲדוּמָה, דְּהֵאֵי
 פָּרָה חַד דְּרַגְנָא מְאִינֵנוּ תַרְיֵן דְּרַגְיֵן עֲלָאִין הָוֵי,
 וְזוּוּגָא דְפָרָה שׁוּר אֶקְרִי, וְדָא הוּא בְכוֹר שׁוּרוֹ הָדָר
 לוֹ וְקַרְנֵי רָאם קַרְנֵי הָדָר לוֹ וְדָאֵי. וְלֹאֵו הֵאֵי
 כְּשׁוּר דְּעֵלְמָא, אֶלָּא וְקַרְנֵי רָאם קַרְנֵי. קַרְנָא
 עֲלָאָה הוּא עַל כָּל אֲתַרְיֵן, וְעַל דָּא בְּהֵם עַמִּים
 יִנְגַח יַחְדָּיו אֶפְסֵי אֶרֶץ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, מִשְׁמַע, דְּכָל מָאן דְּנָטִיר לְהֵאֵי
 אֶת רְשִׁימָא קַדִּישָׁא, אֵינֵנוּ תַרְיֵן דְּרַגְיֵן
 עֲלָאִין אֲתַקְשְׁרוֹן בֵּיהּ. לְנִטְרָא לִיהּ בְּכֹלָא, וְלֹאֲעִטְרָא
 לִיהּ בִּיקְרָא עֲלָאָה. וְעַל דָּא זָכָה בְּתַרְיֵן מְלָכוֹ. חַד
 הוּא. וְחַד בְּנוֹ. דְּכִיּוֹן דְּשִׁלְמָה מְלָכָא אֲתַדְבֵּק
 בְּנָשִׁים נְבָרִיּוֹת, אֲתִיְהִיב מְלָכוּתָא לְיַרְבְּעָם, וְעַל דָּא
 בְּרִית חֲבִיב מְכֹלָא.

לשון הקודש

אלא וקרני ראם קרניו. קרן עליונה היא
 על כל האחרות, ועל פן – בהם עמים
 ינגח יחדיו אפסי ארץ.

אמר רבי אבא, משמע שכל מי ששומר
 את אות הרשם הקדוש, אותן שתי
 דרגות עליונות נקשרות בו, לשמר אותו
 בכל ולעטרו בכבוד עליון, ולכן זכה
 בשתי מלכויות – אחת הוא, ואחת בנו.

שיוסף שמר את הברית הזו, שהברית
 הזו אחונה בשתי דרגות, ואותן שתי
 דרגות למעלה נקראו בשמות. ולמדנו
 בפֶּרֶשֶׁת פָּרָה אֲדוּמָה, שהפָּרָה הזו היא
 דְּרָגָה אַחַת מְאוֹתָן שְׁתֵּי דְרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת,
 וְזוּוּגָא שֶׁל פָּרָה נִקְרָא שׁוּר, וְנָהוּ בְכוֹר
 שׁוּרוֹ הָדָר לוֹ וְקַרְנֵי רָאם קַרְנֵי. הָדָר לוֹ
 וְדָאֵי. וְלֹא כְמוֹ הַשׁוּר הַזֶּה שֶׁל הָעוֹלָם,